

amfón. — 12.30: ar. 18: Előadás. — Rádiózenekar. Lolo, rei, Cortopassi műs. 20.45: Rádiózenekar magy. tánc, Maslimán: Marica gróf.

ngverseny. — 9.30: angzó az Egyetemi elentés. 12.05: A m. honvédegyezred menyé. 12.25: Hírek. időjárásjelentés.

„Tündérvásár” me- időjelzés, időjárás- j. Bokay János no- eni Kiss Béla és ci- gverseny. — 6.20: 6.45: „Képek a ma- ból”. Felolvasás. —

raház előadásának óadás színlapjának n. kir. Operaház elő- Wagner: Lohengrin zés, időjárásjelentés, fónghangverseny. t. zenekarral. veri: Orfeusz címu

harmónikus hangver- egyes szopránénekek. Szórákzóató zene. ra. ne.

ttowic. 19.25: Gram- ki: Casanova. erett.

rákzóató zene. gverseny. Dán hangv.

árcius 11.

mmofón. 12.30: Idő- fonon. 17: Hírek. — r bécsi operettekből. 19: Grammfón. — e. 20: Fuvolahang. 21.45: Zongora. 21.15: t.

angv. 9.30: Hírek. — Hírek. 1: Pontos idő- tés. 2.45: Hírek. — m. 4: „Rádiófeleleté- e”. 4.45: Pontos idő- és, hírek. 5: Pécze- t: A Budapesti Kon- hangversenye. 6.30: 7: Harsányi Zsolt elő- erseny a Wien-i Ze- méből. Előadásra ke- z évszakok” oratóriu- allin, a párizsi opera és dalestje a Vignac- na: Pontos időjelzés- rek. Majd: Berkes- arának hangversenve

Értesítések

vesz minden menny- getárius étterem Cluj- d.

na komfortos lakás B- Mihai Viteazul 38- ernél.

és perfekt szabász. j- arul, románul, néme- z vidéken is bárhol ár- zetiési igényekkel. Ciu- Oasanu 84.

fürdőszoba, zongor- teljes ellátással B- emelet jobbra.

és könyvelő, magy- ással, perfekt román- est és könyvelést, ad- zést és minden irod- ések „Adminisztrator- térének.

étesíték néhány na- rosban kiscimletű sor- e. Garanciaképes ura- jövedelmű ügynöksé- lyi Oradea, Piața M-

XIV. ÉVF. * 57. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
március 11 Szerda
5691 ÉV Adar 22

Taxa postala
platite in nume
No. 224.716-92

Ara 5 lej

UJ KELET

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási asidóság politikai napilapja
Cikkeink utánnymeg- forrás megjelölésével meg-
Kézfiratokat nem küldünk. E. S. megörzésükre nem vállalunk

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénanem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

Anghelescu Constantin, az új bankkormányzó letette az esküt Mironescu kezébe

Kedden délután 4 órakor Párizsban aláírták a kölcsönszerződést

Mironescu miniszterelnök kijelentette a kamarában, hogy a kormány vállalja a felelősséget Burileanu elmozdításért és továbbra is helyén marad. Amig Lupu a kormányzó elmozdításáért támadta a kormányt, megérkezett a kamarába a kölcsön megkötéséről szóló távirat

A kölcsön feltételeit hivatalosan még nem közölték Popovici pénzügyminiszter szerdán este hagyja el Párizst

Bucuresti-Bukarest, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Párizsból jelentik: A kölcsönszerződés aláírása kedden délután francia időszámítás szerint 4 órakor megtörtént. A román kormány nevében Popovici Mihály pénzügyminiszter és Dinu Cezianu párizsi követ írták alá a szerződést.

Este hét órakor érkezett meg a fővárosba az első értesítés a kölcsön megkötéséről. Egy francia bankár gratulált táviratilag Mironescu miniszterelnöknek a tárgyalások sikeres befejezéséhez. A táviratot a képviselőházban kézbesítették ki a miniszterelnöknek, közvetlenül azután, hogy Lupu dr. felszólalására válaszolt.

A késő esti órákban megérkezett a miniszterelnökségre Popovici pénzügyminiszternek egy hosszú távirata is, amelynek a chifre-kules alapján való elolvasása a késő éjjeli órákba húzódott be. A pénzügyminiszter egyébként szerdán este hagyja el a francia fővárost és pénteken délután 6 órakor érkezik meg Bukarestbe.

Magánjelentés szerint a kölcsön összege 30 millió dollár, amely a következőképpen oszlik meg: a francia tőke jegyzése 17—17.5 millió dollár, Kreuger a svéd gyufafakonzorcium nevében 4 milliót, Wallerstein, a svéd utépítési vállalat részéről 1.750 ezer, az amszterdami Mendelssohn bankház 1.5 millió, Csehszlovákia 1 millió, Svájc 700 ezer, Belgium 500 ezer, Ausztria 500 ezer és a román tőke ugyancsak 500 ezer dollárt jegyez. Nem számít be ebbe a 30 millióba az amerikai pénzpiacnak fenntartott 4.7 ezer dollár, sem pedig az utépítési kölcsön 10 millió dollárt kitevő összege. A kölcsön időtartama 40 év, kibocsátási árfolyam 86.5, kamat 7.5 százalék.

Ma délelőtt fél 11 órakor Anghelescu, a Banca Naționala új kormányzója letette az esküt Mironescu miniszterelnök kezébe. Az eskütételnél Teianu pénzügyi államtitkár asszisztált.

C. Anghelescu az eskütétel után a következőket jelentette ki tudósítónknak: Nem kerestem ezt a pozíciót, de megbízatásomnak készséggel eleget kívánok tenni. Jelszavam az építés, nem pedig a rombolás. A mai időkben különösen súlyos feladatok háramlanak a Nemzeti Bankra és remélem, hogy az igazgató-tanács közreműködésével e feladatoknak teljes mértékben meg fogok tudni felelni.

A Banca Naționala igazgató-tanácsa ma délelőtt ülést tartott, amelyen Burileanu ünnepélyesen elbucszott a tanács tagjaitól, köszönetet mondva az évek során nyújtott támogatásukért. Az igazgató-tanács nevében Oscar Chiriacescu igazgató sajnálatlanul adott kifejezést, hogy eddigi vezetőjüktől meg kell válniok.

Anghelescu holnap veszi át a Banca Naționala kormányzói tisztét.

Burileanu elmozdítása zajos botrányokat váltott ki a parlamentben

Bucuresti-Bukarest, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara ma délutáni ülése elé feszült érdeklődéssel tekintettek a főváros politikai köreiből. Az ülésterem zsúfolásig megtelt képviselőkkel és szenátorokkal. Ez utóbbiak ötpetres ülés után testületileg átvonultak a képviselőházba, hogy szemtanúi legyenek a kormány és az ellenzék összecsapásának. A tribünök ugyancsak zsúfolásig megteltek és a kormány padján helyet foglaltak ezuttal kivételesen az összes miniszterek, élükön a vihar előtt is szeliden mosolygó Mironescu miniszterelnökkel.

Az ülés megkezdése késett. A képviselők és szenátorok a folyosón csoportokba verődve tárgyaltak az eseményeket, különösen pedig Burileanu elmozdítását. Öt óra előtt néhány perccel megszólaltak végül a csengők a folyosón és pontosan öt órakor nyitotta meg az ülést Pop-Csicsó István elnök, aki azonnal Lupunak adja meg a szót.

Lupu erkölcsi gyilkosságról beszél.

Lupu azzal az erőteljes megállapítással kezdte felszólalását, hogy Burileanu elmozdításával a kormány erkölcsi gyilkosságot követett el, még pedig olyant, amely precedens nélkül áll az ország történeté-

ben. Hatvan év óta áll fenn a Banca Naționala és mindig is a legkiválóbb férfiak állottak az élén, ilyesmi azonban még nem fordult elő.

Misa Vasiescu parasztpárti képviselő: Meg kell szüntetni a Banca Naționalát.

Lupu: Maga hallgasson. Olyan emberek állottak a jegybank élén, akik azon voltak, hogy ezt az intézetet kivonják a politikai befolyások alól. Burileanu nagyműveltségű ember, akinek kiterjedt kapcsolatai voltak angol és francia pénzügyi körökkel. Az egész ország fel van háborodva azon, ami a Banca Naționalánál történt.

Lupu ezután megkezdte az események ismertetését. Elmondja, hogy január 31-én Popovici pénzügyminiszter táviratot kapott Cezianu párizsi követtől, aki közölte vele, hogy a külföldi bankárok ellenőr kiküldéséhez kötik a kölcsön folyósítását.

Udrea többségi: Honnan ismeri maga a távirat szövegét?

Kitör az első botrány

Lupu: Bizonyítékaim vannak, amelyeket majd az igazságszolgáltatási fórumok fognak felülvizsgálni. A Banca Naționala azt válaszolta a kormánynak, hogy a külföldi ellenőr mandátuma a stabilizációs szerződés értelmében 1932 februárjával lejár

és a bank nem járulhat hozzá a mandátum meghosszabbításához. Valóban nem is engedhető meg, hogy amikor Romániában annyi tehetséges ember van, idegen ellenőrzés alá helyezték a legelső pénzügyintézetünket. A Banca Naționala meg akart szabadulni az idegenektől. Ez önöknek nem fáj, de nekem igen.

Manoilescu iparügyi miniszter: Árulja el, Lupu doktor ur, hogy melyik volt az első román kormány, amely elfogadta a külföldi ellenőr kiküldését.

Lupu tiltakozik a közbeszólás ellen és az elnöktől kér védelmet. Georgescu Băr-

Megsértették-e a Banca Naționala autonómiáját?

Óriási zaj keletkezik A többségi képviselők közül többen rákiabálnak Lupura, aki azonnal replikázik:

— Egy intellektuális szempontból ennyire alacsonyrendű parlament, mint az önké, még nem is létezett!

A zaj még nagyobb lesz. A többségi képviselők hangosan követelik Lupu rendretusítását.

Pop-Csicsó István elnök felszólítja Luput, hogy magyarázza ki szavait.

Lupu: Nem tudom, miért vannak úgy felháborodva. Nem a liberálisoktól kaptam az információkat, hanem a Banca Naționalától és a többi bankoktól, akik mind elítélik a történeteket.

Manu lelkész: Ez még nem jogosítja fel magát arra, hogy megsértse a kamarát!

Dr. Lupu: A Banca Naționala alapszabályai nem adnak jogot a kormánynak arra, hogy beavatkozzék az intézet életébe. Ami történt, a Jegybank autonómiájának a megsértése volt.

Raducanu közlekedésügyi miniszter: Olvassa fel a kormányzóra vonatkozó szakaszt.

Lupu: Magával, miniszter ur, erkölcsi okokból nem állok szóba.

Lupu ezután folytatja beszédét és érthetetlennek tartja, hogy Burileanut miért csak a kölcsöntárgyalások befejezése után

Felelőtlen dolog a kölcsönt támadni, amikor a feltételek nem is ismeretesek

A többségi képviselők zajos kurrogásai közepette hagyja el dr. Lupu a szónoki emelvényt. Pop-Csicsó István Mironescu miniszterelnöknek adja meg a szót, aki azonnal válaszol Lupu felszólalására.

— Felelőtlen dolog a kölcsönt támadni akkor, midőn még annak feltételei nem ismeretesek — kezdte beszédét Mironescu. Én nem is akarok ez alkalommal a kölcsönrel magával foglalkozni, csupán arra akarok rámutatni, hogy az, ami a legutóbbi napokban a kérdéssel kapcsolatosan történt, szorosan hozzátartozik a köl-

lad ráfordmed Lupura, mire ez azt kiáltja oda neki:

— Hallgasson, maga uzsorás! Mischie parasztpárti képviselő felugrik helyéről és Lupu felé indul, de Leonie Moldovanu visszatartja.

Lupu folytatja beszédét és elmondja, hogy Cezianu 15 napig nem kapott választ táviratára. Február 24-én a kormány kedvezőbb ajánlatot tett a Banca Naționalának a külföldi ellenőrre vonatkozólag, ám az igazgatótanács ezt az ajánlatot sem fogadta el. Ezekután a kormány Párizsban a Banca Naționala nevében olyan megállapodásra tett javaslatot a külföldi bankároknak, amelynek lényegét a Banca Naționala nem ismerte s amelyről éppen ezért tudni sem akart.

Gafencu: Ezt már mind olvastuk a Dimineatában.

Mischie parasztpárti képviselő is közbeszól valamit, mire Lupu reákiált:

— Mondtam már magának, hogy fogja be a száját!

Lupu és a konzervativizmus

Mihalache belügyminiszter: Nagyon szomorú, hogy éppen dr. Lupu az, aki a Banca Naționalát védelmébe veszi.

Lupu: Maga sok-mindent nem tanult meg tőlem, különben nem ülne azok között, akik Lupényt előidéztek.

Mihalache: Talán a taranisták helyett inkább magát választottam volna?

Lupu: Akárhogy is választott, konzervatív emberek kezére játszott a parasztpártot. Nem tudom megérteni, hogy miért uralkodott ilyen fejtelenség a kölcsöntárgyalások körül a miniszterek között. Holott most nem Maniu, hanem Mironescu vezeti a kormányt.

mozdították el helyéről.

— Ne hivatkozzanak arra, — mondja Lupu, — hogy a francia kormány is így járt el Robiné bankkormányzóval szemben. Robiné azért mondott le, mert nem akart Caillaux-val együtt dolgozni. Vegyük tudomásul, hogy súlyos károkat okoztak az országnak Burileanu elmozdításával. Az sem volt nagyon tűdvös dolog, hogy Popovici Mihály hat hétig ült szakadatlanul Párizsban. Legalább két napra haza kellett volna jönnie, hogy megbeszélje a teendőket a miniszterelnökkel. Ez a kölcsön egyébként is siralmasan néz ki. Azt mondják, hogy 8 milliárd lejre kötelezzük le magunkat és mindössze három kapunk vissza. A kölcsön-ügy egyébként még nincs véglegesen megkötve. A kölcsönt Bukarestben kell aláírni és remélem, hogy ez a többség nem áll csupa mame-lukokból, hogy ratifikáljon egy olyan kölcsönt, amely csak szegényére válik az országnak.

— Az utépítési kölcsön sem egy disze-sebb dolog. Nem volt elég a Steward-botrány, most kellett egy Wallenberg-botrány. Önhöz fordulok, miniszterelnök ur és felhívom, hogy ne írja be az ország történetébe ezt a csunya lapot, amelyet a kölcsöntárgyalások jelentenek.

csön és a kormány ellen már hetek óta folytatott zabolátlan hajszához. Két csoportba tartoznak azok az emberek, akik a kölcsön ellen küzdöttek. Az egyik pénzügyi érdekeit féltette, a másik pedig politikai következményektől tartva, akarta a tárgyalások sikeres befejezését meghiúsítani. Szemünkre vetik, hogy a kölcsöntárgyalások sokáig elhúzódtak. Nos 1922-ben hat hónapig tárgyalt a kormány egy kölcsönről, 1928-ban pedig a Bratianu (Folytatása az ötödik oldalon.)

A zsidók és a sakkjáték

— Nimzovics a világhírű zsidó sakkjátékos elmondja a zsidó pszichének a sakkhoz való viszonyát —

Bern, március 10. A berni sakkklub a napokban vendégül látta Áron Nimzovics nagymestert, aki egy újságíró kérésére nyilatkozott a zsidóknak a sakkhoz való viszonyáról.

— Körülbelül 50—54 év óta a sakkjáték hegemóniája zsidó kezében van. Kimagasló nevek: Steinitz és Laszker. Csak később kerültek előtérbe Clapablanca és Aljechin, aki most a sakkjáték világmestere.

— Hogy történhetett ez? — kérdezte az újságíró.

— Véleményem szerint a nemzsidó mesterek az utóbbi időben szorgosan eltulajdonították a zsidók kombinációs képességét. Viszont a tehetséges zsidó sakkjátékosok nincsenek olyan szociális helyzetben, hogy teljesen a sakkhoz szakosodhassanak. A legtehetségesebb két zsidó sakkjátékos, dr. Lasker Emanuel és Dr. S. O. Bernstein tisztán azért hagyták abba a sakkjátékot, mert valamiből meg kell élniük. Ha anyagi függetlenségét biztosíthatná ez a játék, bizonyos, hogy akkor még mindig mi allanánk az élen.

— Mik azok a specifikus tulajdonságok, amelyek a zsidókat ugyszólván predestinálják a sakkjátékra?

— Elsősorban az a tény, hogy a zsidót a Természet kombináló fantáziával ruházta föl. Továbbá, az a képességük, amivel még a csehekkel szemben is előnyben vagyunk, hogy a nyomor nem tud bennünket lesújtani, hanem ellenkezőleg még szívósabbá tesz. Filozófiai kombinálóképesség és zseniális módszeresség egészen sajátos faji vonás Laszkernél és Akiba Rubinsteinnél.

— Vajon véget ért a zsidó sakk-hegemónia? — kérdezte továbbá az újságíró.

— Korántsem. Az amerikai Cashdan, aki Clapablanca klasszikus stílusában játszik és csak jiddisül és angolul beszél, bizonyára rövidesen első helyre fog kerülni. Pompás utánpótlást látok Flohrban, aki Rubinstein és Spielmann módjában játszik.

Áron Nimzovics nagymester ezután elmondta, hogy Rigában született tekintélyes rabbi családból, Josna Léb Diskin hírneves litván rabbi nagybátyja volt a sakkmeister nagyanyjának, aki korának egyik érdekes típusa volt: kitűnően ismerte a Talmudot és választékos héber stílusban írt. Apja Léb Arje Nimzovics gazdag fakereskedő volt és a sakknak szintén mestere, aki költészettel is foglalkozott. Áron Nimzovics nyolc éves korában sakk-fenomen volt. Őt nemzetközi versenyen vitte el a áplmát: Drezdában 1926-ban, Londonban 1927-ben, Berlinben 1928-ban, Karlsbadban 1929-ben és Frankfurtban 1930-ban.

Mint sakkfilozófus is feltűnt Áron Nimzovics, aki „Mein System” címmel a régi sakkelméleteket elvetette és saját teóriáját állítva föl, valóságos forradalmat idézett elő a sakkjáték területén.

A beszélgetés során szóba került Palesztina.

— Régi sékelfizető vagyok — mondotta — és nagyon szeretnék eljutni Palesztinába.

— Palesztinában — jegyezte meg az újságíró — az embereknek nincs idejük a sakkban való elmélyülésre.

— Ennek csak örülni lehet. Egyelőre olyan történeti korszakban élünk, hogy dolgozni kell. A sakkjáték elmélyülést kíván, ezt pedig nem bírja a nehéz munkában elcsigázott ember. De kell, hogy fölváltsa egy jobb kor ezt az időt és akkor bizonyára Palesztinában is lesznek kiváló sakkjátékosok.

Nimzovics egyébként a berni sakkklub hívására jött Svájcba, ahol hat hétig mestertanfolyamot tart. Közben a kiváló sakkmeister számos szimultán játékot abszolvál Bernben, Genfben, Lausanneban, Arozában, Thunban és Aarauban. Mindenütt fényes sikerei voltak. Alig volt remije, a többi főlé-

nyesen megnyerte. A legjobb svájci mesterek ellen való játékában Nimzovics kilenc parti közül hatot megnyert, kettő remi maradt és csak egyet veszített. A svájci sakkszövetség ezidei mesterversenyén, amelyet áprilisban fognak megtartani Winterthurban, Nimzovics versenyen kívül fog résztvenni.

Zürichben Nimzovics nagymester a „Springer” sakkklub által rendezett versenyeken 35 sakkjátszékával szemben játszott. Egyetlen egyet sem veszített, jöllehet Svájc legjobb játékosával mérte között. Feltűnt, hogy Nimzovics leggyöngébb ellenfeleit is igen nobilis gestussal kezelte, senkin szenzációsan rajta nem ütött, hanem mindenkire rákényszerített egy bizonyos stratégiai rendszert. Valóságos pedagógusa volt versenyézés közben a játéknak.

Letartóztatták az elsüllyedt „Franchet de Esperay”, valamint a „Zagreb” kapitányát és kormányosait

A vizsgálat adatai szerint csak 5 halálos áldozata van a hajószerecsétlenségnek

Belgrád, március 10. A Belgrád és Pancsova között szombatra virradó éjjel történt borzalmas hajószerecsétlenség ügyében egy a közlekedésügyi mint a rendőrhatalóságok érélyes nyomozást folytatnak.

Az Uj Kelet részletesen beszámolt a katasztrófáról, amelynek során — mint ismeretes — a Zagreb és a Franchet de Esperay személyszállító gőzösök nem messze Belgrádtól az épülő pancsovai hid közelében összeütköztek. A Zagreb teljes erővel belefutott a Franchet de Esperay oldalába, amelyen az összeütközés következtében nagy rész támadt, a víz beömlött a hajótestbe és a gőzös gyorsan süllyedni kezdett. Szerencsére a süllyedt hajót sikerült zátonyra vontatni és az utasok nagy részét megmenteni. A megsérült hajó elsüllyedt.

A rendőrség bünyügi utra terelte az ügyet és vasárnap letartóztatták a két hajó kapitányát, valamint két kormányosát. A rendőrségen Kanovics Pera a Franchet de Esperay kapitánya, Batalo Milán a Zagreb kapitánya, továbbá Milovanocis Zsiva és Milojkovic Ljuba hajókormányosok ártatlanágukat hangoztatják és kijelentették, hogy a katasztrófát fatális véletlen okozta. Annyit megállapított a rendőrség, hogy a kritikus éjszakán a Duna rendkívül hullámzott, éppen ezért mindkét hajó a jobboldal közelében haladt. Amikor egymással szembe kerültek, kényelmesen elhaladtak volna egymás mellett, de az előírások szerint ilyen esetekben balra kell kitérni. A Franchet de Esperay az utolsó pillá-

ntban balra kanyarodott, a Zagreb viszont nem követhette ezt a manővert és így következett be a katasztrófa. Az áldozatok számát pontosan még mindig nem tudják, de a jelek szerint a szerecsétlenségnek csak 5 halottja van. Stulovic Szima másodkormányoson kívül eltűntek Jónás Katalin és Paulina vojlovciai leányok, egy idősebb ember, akinek a nevét még nem sikerült megállapítani, továbbá egy idősebb nő, aki valószínűleg Szimics Tinka perlezi lakossal azonos.

A szerecsétlenség még nagyobb lett volna, ha a Franchet de Esperay vendéglőse Szolarovics Ante idejekorán fel nem ismeri a helyzetet és élete kockáztatásával nem siet a meglékelt hajó szalonjába szorult utasok segítségére. Szolarovics álmából riadt fel, azonban átlátta a helyzetet és tudva, hogy a szalonban nagyon sok utas van, odarohant felnyitotta a vészkiáratot és egymásután vonzolta ki a bennrekedt embereket. Szolarovics mondta el azt, hogy a két Jónás-leány az áldozatok között van. Látta őket a hajó szalonjában, többször odakiáltott nekik, hogy meneküljenek, majd egy rudat nyújtott eléjük, hogy megkapaszkodjanak, de a két leány valószínűleg eszméletlen volt és nem reagált a felszólításokra. Megközelíteni nem lehetett őket, mert a víz állandóan emelkedett és csakhamar elborította a két szerecsétlent leányt.

A Franchet de Esperay még mindig víz alatt áll és átkutatása nagy nehézségekbe ütközik. Ezideig csak Stulovic Szima másodkormányos holttestét tudták kimenteni az elsüllyedt hajóból.

Achmed Zogu meg akarta vásárolni ellenségeit, hogy megszabaduljon a vérbosszútól

Titokzatos tárgyalások előzték meg a merényletet

Tirana, március 10. Az európai közvélemény a napokban lejátszódott bécsi merényletig nem sokat törődött Albániával, különösen azóta, hogy Achmed Zogu 1928 szeptember elsején a szkipetárok királyának proklamáltatta magát. Az uralkodó személyével kapcsolatban többiben terjedtek el érdekes hírek, így betegségéről, tervezett házasságáról sokat tudott a fámá s hogy az elcsesz hercegnővel tervezett házassága elmaradt, azt kapcsolatba hozták Achmed Zogu állítólagos gyógyíthatatlan gégerakjával, de azt senki sem sejtette, hogy a bécsi utazás nem is annyira a betegség gyógykezelésével és a merénylet után napvilágra került személm történelmével áll összefüggésben, mint inkább azokkal a komoly politikai termé-

szetű tárgyalásokkal, amelyek az albán királyi udvar és a Bécsben élő emigránsok vezetői között megindultak. Ezek a tárgyalások már a legjobb mederben folytak, amikor a merénylet váratlanul és állítólag egyéni akció eredményeképpen bekövetkezett. Minthogy ezekről a tárgyalásokról a nyilvánosság semmit sem sejtett, mindenki csodálatosnak és Achmed Zogu részéről vakmerőségnek tartotta a bécsi utazást, hisz mindenki tudta, hogy Bécsben élnek az albán király legnagyobb ellenségei, akik annakiidején vérbosszút esküdtek ellene.

Az albán vérbosszu ellen védekezni még egy királynak is nagyon nehéz dolog. Ha az albán vérbosszu már nem is divik abban a formában, mint husz-harminc

Ha influenzás, köhög vagy berekedt, úgy igyon
Sicilia gyogyvizet
 mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető
 Kapható minden fűszerüzletben

évvél ezelőtt, mégis él s megvan még mindig az iszonyu barbár szokás. Az albán vérbosszu eredeti törvényei szerint, ha egy albán valaki leüt, akkor a gyilkossal együtt a gyilkos családjának legalább hat férfi tagját kell megölni. Már pedig a bécsi emigránsok szerint Achmed Zogu éppen elég albánt végeztetett ki, ahhoz, hogy a vérbosszu törvényét reá is vonatkoztassák.

Hat zacskó arany váltásdíj
 A bécsi merénylet is vérbosszu műve volt, bár erre nem volt elkészülve az udvar, annál is inkább, mert Bécsben tárgyalások folytak, amelyek éppen a bosszú művét kovácsoló halálos ellenségek kiengesztelésére irányultak. Nem azért levantei nép az albán, hogy ne lehetne pénzzel leszerelni. A régi időben, ha a gyilkos családja a meggyilkolt családjának hat zacskó aranyat adott át vérpénz fejében, akkor a gyilkos családjának a gyilkosságot megbocsátották és a béke helyreállt a két ellenséges család között. Ma olesőbb lett az albán vérpénz és már ötszáz Napoleonnal ki lehet egyezni a meggyilkolt családjával.

A tárgyalások a Cassa Piccolo-kávéházban, valamint az Opera-kávéház tánclokaljában a merényletet megelőzően napokon keresztül folytak. Az udvar részéről Szeregyi ezredes és Abdurahman Krosi vettek részt a tárgyalásokon, amelyek már közel álltak a megegyezéssel való befejezéshez, amikor eldőrdültek a merénylők revolverei. A legérdekesebb pedig az volt, hogy a merénylettel kapcsolatban megindult nyomozás során ép azokat tartóztatták le — a merénylőkön kívül —, aki a legtöbbet fáradoztak a megegyezés és a béke érdekében.

A Bécsben élő albán emigránsok között leg többen vannak Fan Noll albán katolikus püspök kommunista híve. Fan Noll athéni színházi sugóból lett püspök és az albán köztársaság elnöke. Vannak azonban olyan albánok is, akik valóban temperamentumos albán szocialisták, akik nem akarnak a kommunista ideológiáról hallani és akik egy Baskemni Kombetari nevű szervezetben tömörültek. Mind a két csoportban természetesen nagyon sokan vannak olyanok, akik az 1923-as forradalom idején elvesztették apjukat, testvéruket, akiknek tehát vérbosszút kellene állniuk Zogu királynak. A két albán emigráns csoport a független Albánia híve és köztük igen sok gazdag és tekintélyes albán polgár akad. Ezzel a csoporttal kereste Zogu király a megegyezés útját, péntek igért nekik és mindent elkövetett, hogy térjenek vissza az emigrációból. Az albán emigránsoknak ez a csoportja sem volt azonban egységes. Semmáron sem akart kibékülni Zogu királlyal. Hasszán bég Prisztina, aki halálosan gyűlöli az uralkodót, aki szerinte töle bitrolja az albán trónt.

Ki ez a Hasszán bég Prisztina?
 Kacsák vezér, aki Bécsben minden albánnak azt mondotta, hogyha Zogu király meghal, akkor az albán trón az övé lesz. Ezért azt tanácsolta emigráns társainak, hogy ne tárgyaljanak Zogu király békeingyalaival. Őt tartják a merénylet értelmi szerzőjének is. A merénylet után természetesen letartóztatták, de az egyik nagyhatalom intervenciójára szabadlábra is helyezték.

Hasszán bég Prisztinán kívül Achmed Zogunak van még egy sokkal komolyabb ellenfele, Krizyu Gani bég, a Prágában meggyilkolt Cena bég fivere. A Krizyu család rokonságban van az albán királylyal és tagjai ma Albánia leggazdagabb emberei közé tartoznak. Cena bég nagyon szimpatikus az albán nép szemében és az egyetlen, akitől nagyon fél Achmed Zogu király.

— Franciaország április 18-án tér át a nyári időszámításra. Párizsból jelentik Doumergue köztársasági elnök aláírásával ma elnöki dekrétum jelent meg a hivatalos lapban, amely közli, hogy Franciaország április 18-án éjjel 23 órakor áttér a nyári időszámításra. Ez időpontban az órákat egy órával előbbre viszik. A nyugateurópai időszámításra Franciaország október 3-ról 4-re virradó éjjelen tér vissza.

Szerda, 1930. m
A néppárti k
G
a

A volt belügy
 Bucuresti-Bukares
 Uj Kelet tudósítójá volt belügyminiszter lyásosabb vezetője kérdésről. Már maga volna, hogy felkelts költő-politikus kijel dig nemcsak azért amelyet Goga Octa sége előtt és alatt szott, hanem főleg a többiben megigérte vanosság előtt le fo kérdésben elfoglalt „eloszlása” azokat kel őt a zsidókérdés lették. E sorok írója romszor is meginvit összejöveteléről a má ltkoztatadást, amíg hogy valóban szere a bizonyos rágalmak elérkezettnek az időt Uglátszik, hogy a közben aktuálissá vá Mibashant, a Zsidó resti szerkesztőjét ez ztaban ismertette a z megnyilatkozásá form lalt álláspontját.

Ha a k
van, n
galom
 Arra a kérdésre, tartja-e a jelenlegi anarchista-antiszemit résére foganatosít Goga Octavian a köv — Valamely orszá mozgalom sorsa a hat autoritásától függ. E küli kormányról van intézkedés eredményt belül ez az eset áll mányánál. Azt hiszem gezek le, amidőn me államtekintély elve a zás alatt szédületes A zsidókérdés szemp tok tehát javulást, átalakításában, amel kezü kormány alatt én kormányom alatt t volt alkalmam semmi tetést feljegyezni.

— A jasi diákkong tette közbe ennél a ki — mire Goga azonna — A jasi diákkong szat nem csinált és r ményei. Ezzel szembe után jött Nagyvárad a jelenlegi kormányz stb. Mert ameddig valahogyan a köztud velünk senki sem ját den anarchikus megn energiával elnyomunk

Hogyan i
talank
 — Románia sajátss zete sok kellemetlens künk a multban. Ez még a törökök idejébe a mai napig is. A cár Oroszország egyaránt mi számunkra ebben egy Oroszországból utjában feksznék. Mir mernie, hogy Romániá szes keleti utasok me kítani. Sem gazdasági sági szempontok, sem lam érdekei nem enge mek behatolását, akik gük sincs velünk. E nemcsak zsidókról van féle idegenről. Egyé

Kereskedők! Konfekciósok! Masamódok! Szalonok figyelmébe! Ne vigye pénztét külföldre! Olesó külföldi árak! Bál, estélyi ruha és kabátvirágok! Mindennemű hivatalp és saját tervezés szerinti himzések. Batikolás és mintázás mindennemű anyagra. Minden megrendelést 24 óra alatt elintézem. Frankó szállítom.

„HELICON”
iparművészeti- és himző-müterem
ORADEA, str. Rimanóczy 4. I. emelet

A néppárti kormány volt belügyminisztere a Zsidó Távirati Iroda ankétján

Goga Octavian nyilatkozik a zsidó kérdésről

A volt belügyminiszter fenntartás nélkül csodálja Heinét, de leszögezi, hogy Románia nem menedékhely keleti jött-mentek számára. Goga szerint az avareszkánus kormány alatt nem voltak antiszemita kilengések, a nemzeti parasztpárti kormánynak nincs elegendő tekintélye ahhoz, hogy az anarchista mozgalmakat elfojtsa

A volt belügyminiszter Palesztinában akarta tanulmányozni a cionizmus eredményeit

Bucuresti-Bukarest, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Goga Octavian volt belügyminiszter, a néppárt legbefolyásosabb vezetője nyilatkozott a zsidókérdésről. Már maga ez a tény is elegendő volna, hogy felkeltse a közérdeklődést a költő-politikus kijelentései iránt. Es pedig nemcsak azért a zavaros szerepért, amelyet Goga Octavian belügyminisztersége előtt és alatt a zsidókérdésben játszott, hanem főleg azért, mert Goga már többször megígérte, hogy a nagy nyilvánosság előtt le fogja szögezni a zsidókérdésben elfoglalt álláspontját, hogy „eloszlassa” azokat a rágalmatokat, amelyekkel őt a zsidókérdéssel kapcsolatban illették. E sorok íróját példának okáért háromszor is meginvitálta lakására, egyik összejöveteléről a másikra halasztva a nyilatkozatát, amíg végül is kijelentette, hogy valóban szeretné eloszlatni azokat a bizonyos rágalmatokat, de még nem tartja elérkezettnek az időt.

Ugyátszik, hogy a nyilatkozatadás időközben aktualissá vált. Goga fogadta dr. Mibashant, a Zsidó Távirati Iroda bukaresti szerkesztőjét és hosszabb nyilatkozatban ismertette a zsidókérdés különböző megnyilatkozási formáival szemben elfoglalt álláspontját.

Ha a kormánynak tekintélye van, nincs anarchikus mozgalom

Arra a kérdésre, hogy eredményesnek tartja-e a jelenlegi kormány által az anarchista-antiszemita mozgalom letörlésére foganatosított intézkedéseket, Goga Octavian a következőket válaszolta: — Valamely országon belül minden mozgalom sorsa a hatalmon levő kormány autoritásától függ. Ha egy tekintély nélküli kormányról van szó, akkor minden intézkedés eredménytelen marad. Körülbelül ez az eset áll fenn a jelenlegi kormánynál. Azt hiszem, egy igazságot szögezgek le, amidőn megállapítom, hogy az államtekintély elve a jelenlegi kormányzás alatt szédületesen visszahanyatlott. A zsidókérdés szempontjából sem láthatók tehát javulást, csakis a közszellem átalakításában, amely csakis egy erőskezű kormány alatt következhetik be. Az én kormányom alatt példának okáért nem volt alkalmam semmiféle antiszemita tüntetést feljegyezni.

— A jasi diákkongresszuson... — vetette közbe ennél a kijelentésnél Mibashan — mire Goga azonnal replikált:

— A jasi diákkongresszus semmi rosszat nem csinált és nem voltak következményei. Ezzel szemben a mi távozásunk után jött Nagyvárad a liberálisok alatt, a jelenlegi kormányzás alatt pedig Borsa, stb. Mert ameddig mi kormányoztunk, valahogyan a köztudatban élt az, hogy velünk senki sem játszhat s hogy minden anarchikus megmozdulást a legvégső energiával elnyomunk.

A beszélgetés az állampolgársági törvényre a hontalanok problémájára terelődött át. Goga erre a kérdésre meglehetősen körülírt, de intencióban félre nem ismerhető választ adott:

Hogyan itéli meg Goga a hontalanok problémáját

Románia sajtóságos földrajzi helyzete sok kellemetlenség okozója volt nekünk a múltban. Ez a szerencsétlenség még a törökök idejében létezett s fennáll a mai napig is. A cári, majd a bolsevista Oroszország egyaránt katasztrofálisak a mi számunkra ebben a tekintetben. Mi egy Oroszországból kivetett kivándorlás útjában fekszünk. Mindenkinek el kell ismernie, hogy Romániát nem lehet az összes keleti utasok menedékhelyévé átalakítani. Sem gazdasági, sem állampolgársági szempontok, sem pedig a nemzeti állam érdekei nem engedik meg olyan elemek behatolását, akiknek semmi közösségük sincs velünk. És itt természetesen nemcsak zsidókról van szó, hanem bármiféle idegenről. Egyébként széles látó-

körünkről tettünk tanúságot akkor, amidőn más államoktól eltérően, elismertük az állampolgársági jogot mindazon lakosoknak, akik a békeszerződések ratifikálása idején Románia területén tartózkodtak, míg például Jugoszlávia és Csehszlovákia csak azoknak ismerték el az állampolgárságot, akik a világháború kitörésének pillanatában az illető területeken tartózkodtak. Elismerem, hogy le kell vonnunk az összes törvényes következményeket az ország állampolgáraival szemben. A többiekkel szemben azonban meg kell szigorítani az intézkedéseket, Németországhoz, Amerikához és más államokhoz hasonlóan. Az én véleményem szerint a hontalanok kérdése nemzetközi probléma, amelyet a Népszövetség előtt kell megoldani, miután egész sereg államot érint. Általános állásfoglalásra van szükség ebben a kérdésben s a nyugati civilizáció szolidaritása nem térhet ki a kérdés megvitására elől.

Goga itt megemlítette, hogy a mód, a hogyan Románia annakidején az ukrán pogromok menekültjeit befogadta a román nép és a román állam toleranciájának és vendégszeretetének volt eklatáns bizonyítéka. A beszélgetés ezután a zsidó nemzeti politikai problémájára terelődött. Goga erről a kérdéssről a következőképpen vélekedik:

A néppárt a zsidók asszimilációját hirdeti

— Figyelemmel kísérem ezt a kérdést, amelyről több tanulmányt, újságcikket,

előadást olvastam. A probléma az ország zsidóságának belső kérdése, amelyet azonban én nem ítélek meg másképpen, mint a külföld hasonló jelenségeiből. Eddig még nem hallottam olyan zsidó nemzeti párt alakulásáról, amely az összes zsidókat magába foglalta volna. Ellenkezőleg, úgy látszik, mintha a zsidók szívesebben iratkoznának be a fennálló politikai pártokba.

— Engem különösképpen a zsidóság kulturális affiliálásának folyamata érdekel az új államrendben. Ugy gondolom, hogy amíg ez a folyamat végbe nem megy, addig kéni fog a romániai zsidók egységes politikai orientálódása is. Az erdélyi zsidók még mindig a magyar kultúra befolyása alatt állanak s így politikailag is a Magyar Párt függvényei. Jogomban áll tehát azt hinni, hogyha a román kultúra intenzívebben hatna rájuk, inkább közelnének a fennálló román politikai pártokhoz.

Mibashan itt ismét félbeszakította Gogát és rámutatott arra, hogy a zsidó nemzeti politika az erdélyi zsidók nagy többsége számára önálló politikai orientálódást jelölt meg s hívta őket a magyar politikai fenhatóság alá. Goga elismeri, hogy ez így van, viszont hangsúlyozza, hogy az ő személyes véleménye szerint és a pártja szempontjából a legjobb megoldás az volna, ha a zsidók leiratkoznának a fennálló román politikai pártokba, aszerint, hogy melyik párt programja vonzza őket inkább.

Weininger Ottó:

Nem és Jellem

Leszállított ára most egész vászonkötésben 222 lej.

Kapható az UJ KELET könyvostályaiban.

Goga Palesztinába készült a cionista eredmények tanulmányozására

A cionista mozgalommal szemben sok megértéssel viseltetik a volt belügyminiszter s kijelenti, hogy a mozgalom doktrínája és céljai minden civilizált embert egyaránt érdekelnek.

— Nem tudok tiszta képet alkotni magamnak a mozgalom eddigi gyakorlati eredményeiről — mondotta Goga. — Arra gondoltam éppen, hogy magam is elutazok a helyszínre, személyesen fogok meggyőződni a cionista mozgalom lehetőségeiről.

Az Ita szerkesztője megkérdezte végül a költőt Gogát, hogy volna-e mondanivalója Heinrich Heinéről abból az alkalomból, hogy a civilizált világ halálának hetvenöt éves évfordulójáról emlékezik meg. Goga a következőket válaszolta:

— A téma nagyon szimpatikus és ez a kérdés sokkal inkább érdekel, mint az összes többiek. Egyike vagyok azoknak, akik minden fenntartás nélkül csodálják Heine költszetét és ezen elkinzot lélek örökös forrongásban levő szellemét. Ismerem Heine minden sorát s egyes verseit le is fordítottam. A német líra különös halálával tartozik neki, a világirodalom pedig egy dicsőséges lapját találta meg benne. Sok román Heine-fordítás van. Sajnálom, hogy nem látom közkézen forogni Stefan O. Josif fordításait, amelyeket ismét ki kellene adni. Szeretném hinni, hogy az új Németország szakítani fog a Kaiser hagyományával és megérti, hogy az irodalmi és művészi hagyományokat nem igen lehet lerombolni. Mindenesetre bizonyos, hogy Heine szobra több nyugalommal tekinthet a jövőbe, mint a doornii fogoly.

Eddik a nyilatkozat, amelynek Heinét érintő része igen szimpatikusan hangzik. Annál kevésbé a politikai kijelentések, a melyeknél Goga a diplomata óvatosságával igyekezett véleményeit szabadon kifejteni. A nyilatkozat kommentálására még visszatérünk.

Japánt is újabb rettenetes földrengés rázta meg

Kikötővárosok és halászfaluk hevernek romokban. Hakodateban alig maradt ház épen. Több száz halálos áldozat

London, március 10. Tokióból jelentik, hogy Észak- és Közép-Japánban földrengés volt. Hokkaide északi szigetén Hakodate városban és a környéken nagy károkat okozott a földrengés. Erős földlökéseket éreztek Tokióban is. Egyidejűleg a British United Pressnek jelentik Vladivosztozkából, hogy Japán északi szigetén Hokkaidon és Nippon sziget északi részén a földrengés borzalmas pusztításokat végzett. Száznál is több halálos áldozatot követelt.

A Tsugaru csatorna mindkét partvidékén kikötővárosok és halászfaluk hevernek romokban. Hakodate nagy kikötővárosban alig maradt ház épen. Fukuyamában és Eremachiban a földrengés nyomán a kikötői negyedekben tüzvész is pusztított, amelyet csak félnapos oltási kísérletek után tudtak lokalizálni.

A rengés teljes két óráig tartott. Esashi, Obata, Ajyosawa üzleti és kikötői negyedei értékes árukat tartalmazó nagy raktrakkal romba dőltek.

Helyenként az első földlökések után nyomban szökőár lépett fel s az óriási hullámszabban a csatornában utban lévő halászhajók többje elsüllyedt. A szökőár Fukuyamánál két torpedórombolót a part szikláján pozdorjává zu-

zott.

A lakosság pánikszzerűen menekül az elpusztított területekről. A Tsugaru-csatorna partmelléke, a rengés gócpontja egy félnap alatt ugyszólván tel-

A jugoszláviai földrengés áldozatainak száma eléri az ezerháromszázat

Belgrád, március 10. Demirkapu környékén tegnap újabb földrengés volt, de nagyobb anyagi károkat nem okozott.

Az elpusztított területen élő lakosság még mindig vonakodik visszatérni a falvakba és a katonaság által összehúzott szűkségbarakokban és sátrakban tartózkodik.

Holnapra várják a Jugoszlávia és Görögország közötti vasuti összeköttetés újrafelvetelét. A megrongált pályán két ezred utász dolgozik, de egyelőre kétszeres átszállással kell majd a forgalmat lebonyolítani, mert a szükség-hidak két héten belül nem készülnek el.

A táviró- és telefonösszeköttetéseket nagyjában már helyreállították. A lakosság szerint a földrengés 21 jugoszláv határvidéki faluban okozott károkat.

A megrongálódott és összeomlott házak számát mintegy háromezere teszik.

Lehetségesnek tartják, hogy a sebesül-

jesen elnéptelenedett. Az országutakon nagy a torlódás.

A kormány nagyszabású segítőakcióba kezdett a hajléktalanná vált lakosság megsegítésére.

tekkel együtt az összes áldozatok száma eléri az ezerháromszázat. A károk összeírása megkezdődött.

A lakosság továbbra is a mezőkön táboroz, attól tartva, hogy a földrengés még nagyobb erővel fog ismétlődni. Egyesek a hegyek közé menekültek s 48 órája állandóan a szabadban tartózkodnak a havas, esős időjárás ellenére.

A vasutigazgatóság közlése szerint a mai nap folyamán ideiglenesen rendbe hozott hidakon megindítják a forgalmat Görögország és Jugoszlávia között.

— Októberben fog csak megkezdődni a spanyol parlament alkotmányozó munkája. Londonból jelentik: Madridi beavatott körökben úgy tudják, hogy a cortex tulajdonképpen alkotmányozó munkája csak októberben fog megkezdődni s július 15-én az ülésszak megnyitó leirat közlésére fognak szorítkozni.

— Chaplint lelkes ünnepléssel fogadta tegnap a berlini nép. Berlinből jelentik: Chaplin filmszínész tegnap délután Berlinbe érkezett. A pályaudvar előtt ezrekre menő tömeg várta. Nagy rendőri készültséget kellett kivevnyelni, hogy a tömeget távol tudják tartani a pályaudvartól. Chaplint a német filmvilág jelenségei fogadták és üdvözölték a pályaudvaron. A fogadtatás után Chaplin a nagy tömeg éljenése közben hajtatott el szállodájába.

SCHER PESACH

Megbízható HUSVÉTI fűszerárú, legelőnyösebben SPÉTER MÓZESNÉL, Piața M. Viteazul 12. alatt vásárolhat

Bormazsola megérkezett Bormazsola

Izgalmas hajszá után egy rendőr lelőtt egy parasztot Kolozsvár határában

Három paraszt ki akart rabolni egy soffőrt, aki megmenekült és rendőri segítséget hozott. Háromszori felszólítás után nem álltak meg a rablók és a közrendőr fegyverét használta

Cluj-Kolozsvár, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A hétfő esti órákban vakmerő rablótámadás történt kolozsvár határában, amelynek eredményeképpen egy rendőrgolyótól talált parasztot szállítottak életveszélyes sérülésekkel a klinikára. A rablótámadást három feleki román paraszt követte el Molnár Gergely kolozsvári soffőr ellen. Molnár tegnap este a standon három parasztember felfogadta, hogy a Bükk erdőben lévő Udvari-féle vendéglőbe vigye el őket. A soffőr azonban kijelentette, hogy miután az országuton csak egy darabig mehet az autó, a Bükk fele vezető elágazás teljesen használhatatlan állapotban van, nem vállalhatja a Bükkig az autót, hanem csak az erdő felé vezető elágazásig.

Az alku megtörtént és az autó a három paraszttal elindult a feleki tető felé. Amikor az elágazáshoz értek, a soffőr megállította az autót és kijelentette, hogy a megállapodás értelmében nem viheti tovább őket. Erre a parasztoz, akiknek úgy látszik izlett az autózás, követelőzni kezdtek és kijelentették, hogy ők tovább is autón akarnak menni. A soffőr és a parasztoz között veszekedés kezdődött, melynek vége az lett, hogy

a három ember szitkok kíséretében rátámadt a soffőrré. Molnár két paraszt lefogta, a harmadik pedig kutatni kezdett zsebeiben és elvette a soffőr pár száz lejt.

Molnár Gergely a tulerővel szemben mit sem tehetett. Már-már arra került a sor, hogy a három paraszt meztelenre vetköztesse Molnár, amikor a kanyarodónál befordult a Tordára induló autó.

Molnár segélykiáltásaira az autóbuzs utasai leugráltak és a szorongatott ember segítségére siettek.

Amikor a parasztoz látták a veszélyt, azonnal elmenekültek és egyikük Molnár kezébe nyomta a pénzt, amit pár perccel ezelőtt a zsebében talált.

Molnár látva, hogy a parasztoz a mező felé menekülnek, autójába ült és a második kerületi rendőrségre hajtott. Itt azonnal feljelentést tett az öt megtámadó parasztoz ellen. A rendőrségen rendőrpátrult adtak mellé, melynek tagjai Treistaru Constantin, Nas Vasile és Sándor Jacob közrendőrök voltak. Tíz perc múlva az autó megállt az ut elágazásnál, azonban a parasztozokat nem látták sehoh. Molnár ekkor a Bükk felé vezető uton követte a parasztozokat és pár perc múlva megpillantották a mezőn keresztül menekülő parasztozokat.

Ekkor Molnár megállította autóját és a rendőrökkel együtt a parasztozok üldözésére indult. Rövid üldözés után sikerült közelükbe jutni, amikor is a rendőrök megállásra szolitották fel a menekülőket. A parasztozok azonban nem álltak meg a második felszólításra sem és

ekkor Treistaru közrendőr kétszer a levegőbe lött.

A parasztozok ekkor még jobban futni kezdtek. Az üldöző csapat élére került Treistaru ekkor újra megállásra szolitotta fel a menekülőket, azonban ezek most sem engedelmeskedtek.

Treistaru erre célzott és lött. A lövés talált és az egyik paraszt súlyos sebtől vérezve elterült a földön.

A rendőrök azonnal kezelés alá vették a sérült parasztozt. Az egyik paraszt, Suta Vasile, jajgató társához futott és a rendőrök azonnal letartóztatták. A harmadik elmenekült. A megsebesült parasztról kiderült, hogy Epure Vasilenak hívják. Súlyos sebével azonnal a klinikára szállították,

Suta Vasile pedig a rendőrség egyik magánzárkájának foglya.

A rendőrség tovább folytatja a kihallgatásokat a sebesüléssel végződött rablótámadás ügyében. Megállapítást nyert, hogy Treistaru rendőr jogosan használta fegyverét, mert háromszor is felszólította a parasztozokat, míg a fegyvert elsütötte. Drăghiciu Aurel rendőrigazgató a hétfő esti órákban kihallgatta Epuret, aki kijelentette, hogy

a rendőr valóban megállásra szolitotta fel, de ő nem akart megállni mert félt, hogy letartóztatják és megbüntetik a rablási kísérletért.

Elmegyógyintézetbe zártak egy szláv papot az olasz egyházi hatóságok, a jugoszláv prédikációk miatt

Belgrad, március 10. Szombaton a késő esti órákban egy elcsigázott férfi jelentkezett a határrendőrség parancsnokánál, ahol elmondotta, hogy Frua Vjekoslavnak hívják, a Trieszt mellett Grugi-prgnjut község római katolikus plébánosa volt, de most a hatóságok átdobták a jugoszláv határon. A plébánossal felvett jegyzőkönyv szerint a trieszti püspök egyházmegyéje területén eltiltotta a szlávnyelvű istentiszteleteket, ő azonban a tiszta horvát lakosság előtt mégis a nép anyanyelvén tartotta szentbeszédeit. A püspök ekkor felfüggesztette állásától, majd

amikor ő megkísérelte, hogy erőlesen szerezen érvényt a maga igazának, akkor elmegyógyintézetbe zárták, ahol három hónapig szenvedett, míg végre az orvosok megállapították róla, hogy épelméjű. A hatóság nem nyugodott bele Frua Vjekoslav szabadlábrahelyezésébe, hanem különféle ürüggyekkel vizsgálati fogságra vetették, amelyben két teljes hónapot töltött. Időközben megállapították, hogy jugoszláv állampolgár, erre toloncuton vitték Fiuméba, ahonnan a késő esti órákban a szaksaki hidra kísérték és átküldték jugoszláv területre.

Werner Sombart előadása a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarában

Cluj-Kolozsvár, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn este a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara dísztermében nagyszámu közönség jelenlétében tartotta meg előadását Werner Sombart, a világhírű német közgazdász és szociológus, a berlini egyetem közgazdasági professzora korunk aktuális közgazdasági és szociális problémájáról.

Az illusztris előadó, aki néhány művével, így a „Szocializmus és szocialista mozgalom“, a „Luxus és kapitalizmus“, a „Zsidók szerepe a modern kapitalizmus kialakításában“ címekkel hatalmas feltűnést keltett, ezuttal arról a nagy harcról tartott előadást, mely a feltörekvő kollektív eszméket élesen szembeállítja a kapitalizmussal. Werner Sombart, aki a polgári álláspont kifejezője, rámutatott arra, hogy a haladás iránya feltétlenül a kollektív termelési rend felé mutat s az ugynevezett „Hochkapitalizmus“ minden valószínűség szerint kénytelen lesz hatalmas engedményeket tenni a termelés és a javak elosztásának kollektív követelményeivel szemben. Erdekes volt az a beállítás, mely szerint a szükség-szerű és a kollektívítás irányába eső gazdasági fejlődés nem zárja ki a régi

termelési rend bizonyos formáinak megmaradását. E tekintetben ő a fejlődést zenei fugaként fogja fel.

Mig egyik oldalon, gazdasági vonatkozásban az irány a kollektivitás felé tendál — mondotta Werner Sombart, — a másik oldalon az ugynevezett lelkeség romantikus irányzatát a szellemiség váltja fel s ez a szellemiség fogja dominálni a kialakuló új kulturát.

Ezután arról beszélt Werner Sombart, hogy szociális tekintetben a bolsevizmus is kénytelen lesz egy racionalis szocializmus formáját felvenni, ami a racionalis kapitalizmus céljainak is megfelel. Szerinte a legfejlettebb amerikai kapitalizmus és ama kezdeti szocializációs törekvés között, amely Oroszországban érvényesül, lényeges különbség nincs, mert hiszen a munkás függősége Oroszországban még sokkal inkább jut érvényre, mint a kapitalista Amerikában.

Az előadást a mindvégig feszülten figyelő hallgatóság lelkes tapsokkal honorálta, ami annál is inkább érthető, mert hiszen Werner Sombart hatalmas tudását és eredeti elképzeléseit, a ragyogó előadó és szónok kvalitásaival tudta közvetlenné és élvezetessé tenni.

Negyvennégy rádió leadóállomás közölte Einstein professzor nagy beszédét,

Newyork, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk tegnapi számában rövidesen beszámoltunk arról, hogy Einstein professzort Amerikából való elutazása előtt fényes ünneplésben részesítették és az amerikai zsidóság vezetői hatalmas bankettet rendeztek tiszteletére. Einstein professzor a banketten tartott beszédében részlete-

sen foglalkozott a palesztinai ujjáépítés kérdésével és kitért az arab problémára is.

— A legutóbbi Palesztina-krízis — mondotta Einstein — arra tanított bennünket, hogy Palesztinát nem szabad elsősorban a brit birodalom kérdésének tekinteni. A probléma, amely előttünk áll az, hogy békés együttmü-

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka!

Nyeremény garantálva és fizetve Banca Albina által

SOHA TÖBBÉ!

ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejért gazdag ember lehessen, mert március 15-én 100.000 lejt, március 25-én 200.000 lejt és

április hó 1-én 1 millió lejt nyerhet

A cluji Mentők sorsjegy huzásain.

Siessen a vásárlással, amíg nem késő!

Sorsjegy kapható: dohány-hirlapáruda, borbélyoknál és uccai árusoknál, valamint 117 lej előzetes beküldése ellenében a Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului No. 16.

Nyeremény jegyzék hirlapilag közölve!

Hasonlóképpen vall büntársa, Suta vasile is. Mindketten beismerik, hogy ki akarták rabolni Molnár. A harmadik parasztnak már nyomában van a rendőrség és valószínűleg még a mai nap folyamán le is tartóztatják.

A megsérült parasztozt a klinikán megoperálták és élete nincsen veszélyben. Sebének begyógyulása után társával együtt átadják az ügyésznek. ködést teremtsünk meg a zsidók és az arabok között. A zsidók és az arabok egy platformon kell egyesüljenek, amely a két nép szükségleteit fejezi ki. A nagyszabásu banketten többek között megjelentek: Felix M. Warburg, a Joint és a Jewish Agency adminisztratív bizottságának elnöke, Morris Rothenberg, dr. Cyrus Adler, Herbert H. Lahmann, Newyork állam kormányzójának helyettese, dr. Stephen Wise newyorki főrabbi, Julian W. Mack főbíró, James Marschal, Rabbi Abba Hillel Silver, dr. Lee K. Frankel, ifj. Nathan Straus, dr. Solomon Löwenstein és az amerikai zsidóság számos vezető egyénisége.

Einstein professzor beszéde után Félix Warburg emelkedett szólásra, aki többek között a következőket mondotta:

— Macdonald levele ugyan nem oldja meg a Palesztina-kérdést, de eloszlatja a lord Passfield által szerkesztett Fehér Könyv kiváltott ellenségeskedés és igazságtalanság benyomását. Még számos súlyos probléma vár megoldásra és tisztázásra. Mindenekelőtt be kell várjuk, hogy a Macdonald levél által kiváltott reményeink a valóságban, a gyakorlatban is megerősítést nyerjenek.

Félix Warburg beszéde után, dr. Stephen Wise, Morris Rothenberg, az amerikai Palesztina-drive vezetője, dr. Cyrus Adler, az amerikai Jewish Committee elnöke valamint Robert Szold, az amerikai cionista szervezet elnöke tartottak beszédeket.

Einstein professzor beszédét 44 leadóállomás továbbította az Egyesült Államok minden részébe. A newyorki bankettel egyidejűleg az összes nagyobb amerikai városokban nagy gyülekezések voltak, amelyeken Einstein professzor hangszórók által közvetített beszéde nyomán indították be a palesztinai gyűjtőkampányt.

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok
Szociálpolitika
Szociális kérdések
Gazdaságtörténet
Irodalomtörténet
Film
Zene
Természettudomány

1000-nél több címszó
100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegközi illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

1500 lej helyett

600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

„Burile

Vintila-kormány öt huzalásokat és még h

Eppen a k huzódta

— Egyébként, ha gyalások éppen a k huzódta el ennyire mány és a Banca Na lktusról. Burileanu ellen dolgozott, mert kölcsön lekötése meg zicóját. A külföldi a stabilizációs elle meghosszabbítását. annyit kértek, hogy évenként kétszer jöj egyenlyen jelentést a fordításáról.

Dr. Lupu: Mi var irattal?

Misa Vasiescu: M hogy ez a Lupu foly a miniszterelnököt i Lupu: Disznóság

Sokkal ke az ellenő hanem a ja meg

Mironescu: Sokka na az országra, ha nem a kormány, hanem hívja meg.

Lupu felugrik he akar szólni. A több koznak. Udrea kvest ez azonban ellöki m melyben válogatott Lupu felé és viszont Raducanu közle Lupu ur nem tudja zált módon a minisz Lupu: Miniszter u vetésem.

Mironescu felolva a Banca Nationala mányhoz intézett és magát a külföldi elle mány álláspontjával

— Burileanu — jónhiszeműséggel. jött hozzám s arról ja megértani, miért de France a kölcsön lentette, hogy nem Ezek után pedig a vel és a Banca Na nak tudta nélkül tá Párizsba. Ez távir talmazta, hogy én, nőke, meghamisított lának a Banque de laszát. Azt mondott sze fogja hívni a B tóságát, de nem te

Ezután Mironesc tatja:

— Semmiképpen hogy a Banca Națio jon döntő befolyás ország politikai éle rileanunak mennie a kamarát arról, h szág bizalmára tám helyén marad és va séget a történetekér

Minden felelet

A GENIUS KIS

Teljes idegen szav lozofia, jog, közg minden szav 40.000 cikk, 800 mert az eddigi 560

ára fűzv kötve

KAPHATO KÖNYVO

„Burileanu bankkormányzó visszaélt jóhiszeműségemmel“

(Első oldali cikkünk folytatása)

Vintila-kormány öt hónapig folytatott tárgyalásokat és még hozzá eredménytelenül.

Eppen a külföldi szakértő miatt huzódtak el a tárgyalások

— Egyébként, ha tudni akarják, a tárgyalások éppen a külföldi szakértő miatt huzódtak el ennyire. Nincs szó a kormány és a Banca Nationala közötti konfliktusról. Burileanu ugyancsak a kölcsön ellen dolgozott, mert attól tartott, hogy a kölcsön lekötése megerősíti a kormány pozícióját. A külföldi bankárok nem kérték a stabilizációs ellenőr mandátumának meghosszabbítását. A bankárok csupán annyit kértek, hogy egy megbízottjuk évente kétszer jöjjön le Bukarestbe és tegyen jelentést a kölcsönösszegek hováfordításáról.

Dr. Lupu: Mi van a Cezianu-féle távirattal?

Misa Vasiescu: Mégis csak disznóság, hogy ez a Lupu folyton félbeszakítja még a miniszterelnököt is.

Lupu: Disznóság van magánál, otthon.

Sokkal kedvezőbb lett volna, ha az ellenőrök nem a kormány, hanem a Banca Naționala hívja meg

Mironescu: Sokkal kedvezőbb lett volna az országra, ha a külföldi ellenőrök nem a kormány, hanem a Banca Naționala hívja meg.

Lupu felugrik helyéről és ismét közbe akar szólni. A többségi képviselők tiltakoznak. Udrea kvesztor Lupu felé indul, ez azonban ellöki magát. Óriási zaj, amelyben válogatott szidalmak röpöknek Lupu felé és viszont.

Raducanu közlekedésügyi miniszter: Lupu ur nem tudja meghallgatni civilizált módon a miniszterelnököt?

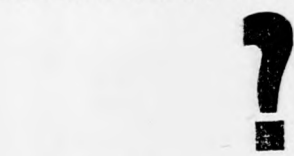
Lupu: Miniszter ur, magáé minden megvetésem.

Mironescu felolvassa a levelet, amelyet a Banca Naționala igazgatósága a kormányhoz intézett és amelyben azonosítja magát a külföldi ellenőr kérdésében a kormány álláspontjával.

— Burileanu — mondotta — visszaélt jóhiszeműségemmel. Vasárnap délelőtt eljött hozzám s arról beszélt, hogy nem tudja megérteni, miért járult hozzá a Banque de France a kölcsön folyósításához. Kijelentette, hogy nem tudja, mitévő legyen. Ezek után pedig a kormány megkerülésével és a Banca Naționala igazgatóságának tudta nélkül táviratot akart küldeni Párizsba. Ez távirat lényegében azt tartalmazta, hogy én, az ország miniszterelnöke, meghamisítottam a Banca Naționalának a Banque de Francehoz küldött válaszáat. Azt mondotta Burileanu, hogy össze fogja hívni a Banca Naționala igazgatóságát, de nem tette meg.

Ezután Mironescu emelt hangon folytatta:

— Semmiképpen sem engedhető meg, hogy a Banca Naționala kormányzója akár őrj döntő befolyást gyakoroljon valamely ország politikai életének irányítására. Burileanunak mennie kellett. Biztosíthatom a kamarát arról, hogy a kormány az ország bizalmára támaszkodva, továbbra is helyén marad és vállalja a teljes felelősséget a történetekért.

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931)

Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej, kötve 240 — lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A miniszterelnök beszédét tomboló tapsviharral fogadták a többségi képviselők.

Duca veszedelmes precedensről beszél

Duca volt belügyminiszter, a liberális párt vezére, kapta meg ezután a szót.

— Mindenekelőtt is engedje meg, miniszterelnök ur, hogy kétségbe vonjam ama idillikus kijelentését, mintha a kormány az ország bizalmát bírná és továbbra is helyén maradna. En nem akaram Burileanunak védelmébe venni, de bizonyos, hogy

az, ami történt, veszedelmes precedenst alkot. Mit fog csinálni a nemzeti parasztpárt, ha a következő kormány pénzügyminisztere egész egyszerűen ki fogja tenni helyéből az új bankkormányzót is. Burileanu kétségtelenül hibázott. De méltósággal szolgál, hogy megbánta azt, amit tett és kánosszát járt. Eppen ezért nem volt helyénvaló és nem volt indokolt a vele szemben alkalmazott szankció.

Ezután Gh. Bratianu szólalt fel, aki ugyancsak támadta a kormányt Burileanu elmozdítása miatt. Iorga profesz-

Vérvád rágalom miatt betiltották a „Falastin“ című arab lapot, főszerkesztőjét pedig letartóztatták

London, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jeruzsálemből érkező távirati jelentés szerint a legfelsőbb palesztinai hatóságok elrendelték a Falastin című, angol nyelven is megjelenő arab lap megszüntetését. Ezzel egyidejűleg a jeruzsálemi rendőrség letartóztat-

ta a lap főszerkesztőjét.

A Falastin már hónapok óta a legzabálatabb uszító propagandát folytatja a zsidóság ellen. Legutóbb — mint az Uj Kelet is megírta — a lap azzal vádolt meg egy jeruzsálemi zsidót, hogy elrabolt

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovsky regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej,

Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

szor is hasonló értelemben szólalt fel és ezzel a kamara viharos ülése véget ért.

A CFR az idén ugyanannyi szenet vesz a Zsilvölgyéből mint tavaly,

hogy utját állja a zsilvölgyi munkanélküliség továbbterjedésének

Bucuresti-Bukarest, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága ma délelőtt ülést tartott Mironescu elnökletével. Raducanu közlekedésügyi miniszter jelenlést tett a CFR tüzelőanyag problémájáról, amely már több ízben foglalkoztatta a gazdasági tanácsot. Elhatároz-

ták, hogy a zsilvölgyi bányák szénrendelését a tavalyi mennyiségben fenn tartják, hogy a zsilvölgyi munkanélküliség tovább terjedését lehetőleg megakadályozzák. A kormány ezután kijelölte Románia delegátusait a március 16-án Genfben és március 23-án Rómában összeülő nemzetközi gazdasági

konferenciákra, amelyek tudvalevően az európai mezőgazdaság problémáival fognak foglalkozni. Genfben Antonia, Neculcea és Popescu Cézár, Rómában pedig Madgearu földművelésügyi miniszter és több szakreferens fogják az országot képviselni.

Marószódával leöntötte hugát egy férjére féltékeny elmebeteg asszony

és azután öngyilkossági szándékából megitta a marószóda maradékát

Cluj-Kolozsvár, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Könnyen végeztessé válható családi tragédia történt ma reggel Kolozsváron, melynek központjában egy elmebeteg asszony áll. A Kossuth Lajos ucca 17. szám alatt lakik Mészáros Miklósné, lányneve Rozsnyay Margit, akin már hónapok óta az elmebeteg tünetei kezdtek mutatkozni. A 41 éves asszony betegsége óta a család életét valósággal megmérgezte. Az asszony már családtagjainak életét veszélyeztette. A család már meg is tette a lépéseket arra, hogy az asszonyt elmeógyintézetbe szállítsák, de ahhoz, hogy valakit az elmeógyintézetbe juttassanak, a hivatali hierarhia büsttyait kell bevenni és jelentékeny költségeket áldozni fel.

Mészáros Miklósné az utóbbi hetekben azzal tette tühretelenné a család életét, hogy hugára, a nála csak egy évvel fiatalabb Rozsnyay Juliára kezdett féltékenykedni. A két nő között naponta éles szóváltások hangzottak el és az asszony nem kevesebb dühvel vetette rá magát minden esetben a férjére is. Ebben a helyzetben minden nap tartani lehetett, attól, hogy a megzavarodott asszony megtámadja hozzátartozóit.

Hétfőn Mészárosnén a roham tört ki. Mindent összevissza zuzva járt kelt a lakásban, az ágyneműt szétszaggatta, a tányérokat összetörte. Mindenki menekült előle a házban, csak huga mert közeledni feléje és csitítani próbálta. A család rendőrségért szaladt, két rendőrkomiszár meg is jelent a házban, azonban nem tehettek semmit, mert az asszonynak elmeógyintézetbe szállításához szükséges formalitások

A tábla sulyosbitotta a cigányvajda gyilkosainak büntetését, de a kisebb vádlottakat felmentette a vád alól

Cluj-Kolozsvár, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szentpéteren egy évvel ezelőtt cigányvajdát választottak, amelynek eredménye az lett, hogy az ellenzéki jelöltet, Rostás Cornel Robojant meggyilkolták a régi vajda hívei. A választási „körtéskedés“ a törvényszékben folytatódott, mely gyilkosság vádjával tizenhárom cigányt ítél el. A két főtettet 2—2 évi, a mellékszereplőket 6 hónaptól egy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta a törvényszék ítélete.

azonban a közelben posztoló rendőrörszem megérkezett, a szerencsétlen elmebeteg nő felhajtotta az üvegen még megmaradt marószódát.

A pár perc múlva megérkezett mentők mindkét beteget a klinikára szállították. Rozsnyay Juliát azonnal kezelés alá vették és megállapítást nyert, hogy csak könnyebb sérüléseket szenvedett, amelyeket pár napon belül kihever.

Az öngyilkos asszonyon gyomormossást hajtottak végre, amelynek eredményeként jobban is lett. A szerencsétlen nőt az elmeógyintézetbe szállították.

nek során kihallgatták dr. Cioban Teofil törvényszéki orvosszakértőt. Az orvos kijelentette, hogy a cigányvajdán talált összes késtől eredő sebek haláltokozóak voltak. Az orvos és a védő között heves vita folyt le ennél a pontnál.

Végeredményben a tábla a főbűnösök büntetését felemelte, a mellékszereplőket pedig felmentette a vád és következményei alól. Rostás Lajost és Rostás Antal 2 és fél évi börtönrre ítélte, Marian Antal hat havi büntetését pedig egy évre változtatta át.

A többieket a tábla felmentette.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Borult időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint jobbra borult időjárás várható lecsapódásokkal és lényegtelen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapesten ma délben 4 fok Celsiusus.

— Cionista diens. A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja ma, szerdán este 9 órai kezdettel rendezte meg a City-kávéház külteremében szokásos heti összejövetelét. Ez alkalommal Kaszner Rezső tart előadást „Zsidó ifjak és zsidó öregek” címmel.

— Az utolsó bál. Sorrendben az utolsó, sikereiben azonban előreláthatólag a legelső közé fog tartozni az a táncos összejövetel, amelyet a Metropol kávéház teremben rendeznek meg szombaton este Kolozsvár összes zsidó ifjusági szervezetei az Aviva-Barissziával élükön.

— Tropicus orkán söpörte végig az Indiai óceán egyik szigetét. Bombayből jelentik: Az Indiai óceánban fekvő és Madagaszkártól keletre eső Mauritiusz szigetén tropikus orkán söpörte végig. A szigeten alig maradt lakható ház. A cukornád ültvényekben nagy károkat okozott az orkán.

— Leégett egy nagy berlini áruház legfelső emelete. Berlinből jelentik: Neukölln városrész egyik nagyáruházának, a Joseph-áruházának felső emelete kigyulladt és ez az emelet, valamint a tető a tűz martaléka lett. A tűz kitörésének pillanatában az áruház zsufolva volt közönséggel, azonban semmi torlódás nem történt, a vevők fegyelmezetten hagyták el az óriási üzlethelyiséget, úgy, hogy emberéletben kár nem esett.

— A forgalomban lévő sok hashajtó közül nehéz a legjobbat kiválasztani. Egy kísérlet a piciny Artin dragéval meg fogja győzni arról, hogy ideálisabb hashajtót nem is kívánhat.

— Viszonylag enyhe ítélet hangzott el a moszkvai menseviki-perben. Londonból jelentik: Moszkvában a menseviki-perben a bíróság 24 óras tanácskozás után hirdette ki az ítéletet. 7 vádlottat 10, négyet 8 és hármat 5 évi szabadságvesztés büntetésre ítélték a jelenlegi oroszországi politikai és gazdasági rendszer megdöntésére irányuló kísérlet és a külföldi szociáldemokratákkal s a második internacionáléval fenn tartott kapcsolata miatt.

— A mezőgazdasági hitelkérdéssel foglalkozni a nemzetközi buzakonferencia. Rómából jelentik: A nemzetközi buzakonferencia a mezőgazdasági hitelkérdéssel és a nemzetközi agrárbank felállításának kérdésével foglalkozni, amely tervet még Varsóban vetette fel elsősorban az amerikai Dawey. Egész Európa agrárkörében nagy figyelemmel és érdeklődéssel tekintenek a március 23-án megnyíló nagyfontosságú értekezletre.

— A Haggibbor tornaszakosztálya minden hétfőn és csütörtökön tartja tréningjét a református kollégium tornatermében este negyed 8 órai kezdettel. Felkérjük a szakosztály tagjait, hogy az órákat minél számosabban látogassák.

— „Miss Örültekháza.” Párizsból jelentik: A prágai elmegyógyintézetben bál keretében ünnepelték meg a prágai tébolyda, a Katerzsinka fennállásának 30 éves jubileumát. A bálon missválasztást is rendeztek. A zsűrinek, amely újságírókból és orvosokból állt, ugyancsak nehéz dolga volt. Az összes női ápolók első szerettek volna lenni, úgy, hogy több esetben az ápolóknak kellett lecsillapítani a dühöngő missjelölöket. Nagynehezen mégis lefolyt a választás. A „Miss Katerzsinka” címet egy szerény és csendes magvasleletű beteg nyerte el, akinek most az a legfőbb vágya, hogy részt vehessen a „Miss Universum” választáson.

Ujra elhalasztották a két év előtti vitriolos merénylet törvényszéki tárgyalását

Két éve húzódik a per és azóta állandóan halasztgatják a tárgyalást. Legutóbb a vádlott nem jelent meg a tárgyaláson, most a felperes maradt távol

Cluj-Kolozsvár, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Két évvel ezelőtt a kolozsvári Newyork szállodában tragikus dráma játszódott le, melynek áldozata dr. Popovic Nicolae Kolozsváron széles körökben ismert fiatal orvos lett. Az orvost egy délelőtt borzalmas kínok között a szálloda egyik szobájában találták meg, az arcát teljesen kiégette a vitriol. A merényletet barátja követte el ellene, akivel akkor már ötödik éve viszonya volt. Az orvos szakítani akart és Balu Sofia, akinek az orvos éveken keresztül házasságot ígért, úgy akart bosszút állani a szakításért, hogy vitriollal leöntötte.

— A Kristály gőz- és kádfürdő a régi beosztással holnap, csütörtök reggel újból megnyílik.

— Autobuszkatasztrófa Franciaországban. Párizsból jelentik: Épinal közelében egy utassal telt autobus utszéli korlátok között elcsúszott és felborult. Két utas azonnal meghalt, többen életveszélyes sebesüléseket szenvedtek.

— Ujra feszültté vált a helyzet Dél-Walesben. Londonból jelentik: Dél-Wales szénbányáiban a helyzet újra feszültté vált. A munkások és a munkaadók között rövidesen kenyértörésre kerül a sor.

— Repülőgépen szállítottak diftériaszemert a hóihar által elszigetelt északi Alaskába. Londonból jelentik: Az Alaska legészakibb részén lévő és a hetek óta tartó hatalmas havazások miatt a világtól elvágtott Port Barrowban diftériajárvány lépett fel. A hírt rádión tudatták és szérumot kértek. Az orvosost repülőgépre tették s egy pilóta el is jutott a gépen a hatalmas hóihar ellenére Port Barrowba.

— Megalakult az Agudah kolozsvári csoportja. Az elmúlt szombat este az Agudah Jisroel Világszervezet kolozsvári ifjusági csoportja látogatott gyűlést tartott, amely egyszemélyes a Hascholez Haschas avató ünnepélye volt. A gyűlésen részt vettek Adler Sámuel, a hitközség elnöke, Fried és Percz rabbik és a legtöbb kolozsvári zsidó szervezet tagjai. A megnyitó és avató beszédet Jolles Lázár rabbi, a Kolozsváron tartózkodó cehowi nagyrabbi veje tartotta. Nagy beszédében vázolta az Agudah céljait, teljesítményeit az ifjusági nevelés és a talmudtanulás terjesztése terén. A következő szónok dr. Normand kolozsvári orvos volt. Az Agudah viszonyát más univerzális zsidó szervezetekhez változó és a hitközségi élet regenerálásával foglalkozott. Nagyfaludi Nándor talpraesett felszólalása után Fried Lázár rabbi tartott magasszárnyalás halachikus előadást, majd Solem Michalovisch üdvözölte a gyűlést az ifju Agudah nevében és kérte az öregek támogatását. A felszólalások sorrendje után Elijahu Wald kezdte meg Brácht talmudi traktatus első fejezetének felolvasását, ezzel is szimbolizálva az Agudah egyik sarkalatos programját: a daf jomit, naponta egy oldalt tanulni a talmudból. A vacsora (molvá malké) után Jolles elnök lelkesítő beszéddel zárta be az ünnepélyt.

— A szilágycsehi Mizrahi Purim-estélye. A szilágycsehi Ceire és Ceiroi mizrahi csoport március 1-én sikerült műsoros műkedvelő előadást rendezett, amelynek fénypontja egy egyfelvonásos vígjáték volt, amelyet huszonhat gyermek mutatott be. A gyermekek betanítását Grünwald Lenke végezte. Jók voltak: Halász József, Markovits Joszif, Judovics Margit, Markovits Teréz, Frankel Helén, Markovits Ica, Grünwald Lenke, Mégai Juli és József Helénke. A kórust Schreiber Jolánka tanította be, a zenekíséretet Kesztenbaum Erzsike látta el. Közreműködtek még: Schreiber Ilonka, Klein Rachel és Teréz, Nussbacher Buki, Scher Böske, Silber Lajos, Frankel Miklós és Markovits Dezső.

A nő természetesen azonnal letartóztatták és Popovicu heteken keresztül állott kezelés alatt. Szemevilágát sikerült megmenteniök, azonban a vitriolos merénylet örök nyomokat hagyott az arcán. A nő aztán szabadlábra helyezték és megkezdődött a bünyügyi eljárás, mely még ma sem ért véget. Ma délelőtt a törvényszék előtt ismét megjelentek a két év előtti dráma szereplői dr. Popovicu azonban nem jelent meg a tárgyaláson és ezért, valamint több tanu távolmaradásáért a tárgyalást június 23-ig elhalasztották.

— Orosz rádióadólok zavarják az angol rádióállomások munkáját. Londonból jelentik: Az angol rádiólok panaszolnak amiatt, hogy a leningradi orosz nagy leadóállomás a londoni hullámhosszon az angol rádióprogramot zavaró, szintén angol nyelvű előadásokat ad le, ugyhogy a londoni program teljesen élvezhetetlenné válik az interferenciák miatt.

— Tetszhalottat temettek el Malagában. Madridból jelentik: A spanyolországi Malagában csütörtökön eltemettek egy fiatal pástort, akit a községi orvos halottnak nyilvánított. Pénteken reggel a temetőörök a sír mélyéből tempa dörmöbölést hallott, amitől ijedtükben elszaladtak. Csak órák múlva, amikor a hír a községben elterjedt, intézkedtek a hatóságok, hogy a sírt felbontsák és ekkor megállapították, hogy a pástort arccal a föld felé fordulva fekszik, göresösen eltorzulva és kezei véresre vannak marva. Megállapították, hogy a pástort tetszhalott volt és a kopsoróban megfulladt.

— Meghalt a legöregebb negyvennyolcas zsidó honvéd. Budapestről jelentik: Isaszeg községben a napokban meghalt százéves korában Link Henrik kereskedő, aki az 1848-as magyar szabadságharcokban Damjanics alatt küzdött. Az öreg ember 100 éves koráig önállóan vezetett egy szövetületet. Soha beteg nem volt és halála is hirtelen következett be. Felesége 86 évet élt. Négy gyermeke maradt, huszonegy unokája, kilenc dédunokája és 4 ükunokája.

— A budapesti mezőgazdasági kiállítás igazolványai alapján március 14-től 25-ig egyharmadára vízzummal és a magyar vasutak vonalain 50 százalékos kedvezményrel lehet Budapestre utazni. Kapható 180 lejért az Uj Kelet kiadóhivatalában.

— Purimi ünnepségek. — A kolozsvári héber ovoda purim-ünnepélye. A kolozsvári zsidó ovoda purim-ünnepélye vasárnap, március 8-án zajlott le élénk részvétellel, a kongresszusi iskola ovodatermében. Az ünnepség programját szavaltatok, játékok és táncok töltötték ki. Természetesen minden szereplő ovodai gyermek volt. Minden megnyilatkozásukban elragadóan kedvesek voltak a gyermekek. A Purim történetét héber nyelven mondtatta el egy gyermek. Előadás után megkérdezte, megértették-e? Minthogy a válasz tagadó volt, a gyermek magyarul is megmagyarázta a Purim jelentőségét és hozzátette, hogy ezt csak ez idén teszi, a jövő évre mindenki tanuljon meg annyira héberül, hogy ne kelljen fordítania. Kedves volt a purimi életkép és a maszkok felvonulása. Héber és román versek és játékok következtek, majd az ovoda zenekara játszott. Nagyon tetszetek a tornajátékok és a ritmikus tánc Jakobi Médi rendezésében. Az ünnepség rendezése Drexler Enta és Mózes Juci ovónők érdeme. Kivánatos lenne, hogy a héber-román ovodát sürűbben frekvencióznák a gyermekek. Ez az ünnepség is bizonyította, hogy a kolozsvári zsidó ovoda a héber nyelv fejlesztése érdekében igazán dicséretre méltó munkát teljesít.

NAPROL-NAPRA

*
A bünyügyi rendőrségek delegátusainak nemzetközi genfi konferenciáján zárt ülésben az együttműködést előmozdító közös nemzetközi bünyügyi iroda fenntartásának szükségességét állapították meg s elhatározták, hogy az eszmét ajánlani fogják kivételre a kormányoknak.

*
Amerikai színházi körökben a lapok azt az információt szerezték, hogy a színházi válság tuljutott kulminációs mélypontján és a helyzet most javulást mutat.

*
Beavatott helyről származó információk szerint a csehszlovák kormány meg akarja szüntetni a rozsnói püspökséget s ebben az értelemben már lépéseket is tett a Vatikánnal.

*
Newyorkból jelentik, hogy az értéktőzsdén az utóbbi napokban több millió dollár értékben vásároltak Young-kötvényeket. A német birodalom ez 5 és fél százalékos kölcsönök papírjai nagy áremelkedést értek el a newyorki tőzsdén. Jelenleg 83 százalékkal jegyzik a kötvényeket. A vételkedv oka az lehet, hogy a newyorki tőzsde számol azzal, hogy a hitelező-hatalmak közlebről mérlegelni fogják Németország jóvátételi kötelezettségeinek leszállítását. Az amerikai hosszban beavatottak szerint európai tőkések vételi megbízásai is szerepet játszottak.

*
A londoni perzsa művészeti kiállítás mesés értékű anyagát a kiállítás lezárása után most hajóra teszik s a legnagyobb titokban utnak indítják valamelyik perzsa kikötő felé. Az elővigyázati intézkedésekre azért van szükség, mert tengeri kalózok és rablóbandák megkísérelhetnék a kincsek megszerzését.

*
A londoni lapok arról a feltűnést keltő hírről számolnak be, hogy az oxfordi egyetem hallgatóinak gyűlésén a házasság intézményének reformját követelték. Az egyetem egyik női hallgatója oroszországi példákra hivatkozva az egyetemi évek alatt létrejövő pártás házasságok mellett agítált. A hallgatóság többsége helyeselt az előadónak.

SPORT

A Haggibbor országos vívőversenye

A kolozsvári Haggibbor Sportegylet folyó évi április hó 12-én és 13-án a ref. főgimnázium tornatermében, vagy a Newyork szálló nagy termében délelőtt 8 órai kezdettel Cluj város törés kardvívó egyéni bajnokságáért országos vívőversenyt, valamint a hölgyek részére országos törversenyt rendez a következő feltételekkel:

1. A verseny az F. S. S. R. által elfogadott nemzetközi vívőszabályok szerint rendeztetik, mindazon amatőrök részére, akik az F. S. S. R.-hez tartozó valamely sportegylet tagjai.

2. A vívókat a nevezések alapján a versenybírók osztja be csoportokba.

3. Nevezési díj személyenként és fegyvernemenként 100 lej, mindkét fegyvernemenként 160 lej.

4. Nevezési zárlat 1931 április 9, amely időpontig a szabályszerű nevezések és nevezési díj Zádor Árpád Cluj, Str. Tunarilor Nr. 4. küldendők.

Díjazás: Az összes döntőbe került versenyzők érmet kapnak. A négy első helyezett a helyezések sorrendjében szabadon választható tiszteletdíjat nyer. Tiszteletdíjat azonban a két fegyvernemben is helyezést elért csak egyet kaphat.

Magyar Színház Mozgó

Samy Cohen Nászuton

Előtte:

A volgalánya

Szerdán és csütörtökön:

a legmulatságosabb vígjáték

KÖZGAZDASÁG

Cáfolják a cukor árának le- szállításáról szóló híreket

A cukorkartell pozíciója megerősödött, miután a Danubiana döntőbírósi határozat folytán továbbra is a kartell keretein belül fog működni

Bucuresti-Bukarest, március 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a Danubiana, főleg belga tőkével dolgozó érdekeltség néhány héttel ezelőtt elhatározta, hogy kilép a cukorkartellből és a cukrot a kartell áraitól függetlenül fogja forgalomba hozni. A Danubiana elhatározása nagy meglepetést keltett, annál is inkább, minthogy ennek valóra váltása komolyan veszélyeztetette volna a kartell további fennállását.

Az ügy a megállapodás értelmében döntőbírósi elé került, amely tegnap foglalkozott a Danubiana akciójával. A döntőbírósi határozat a kartell hivatalos álláspontját és elvetette a Danubiana képviselőinek indokolását. A határozat értelmében a Danubiana kénytelen továbbra is a kartell keretein belül működni. Ez egyértelmű azaz, hogy a cukorkartell pozíciója jelentősen megerősödött.

Bukaresti tudósítónak alkalma

volt beszélgetést folytatni a kartell egyik vezetőjével, aki ugyancsak hangsúlyozta, hogy a döntőbírósi határozata folytán a kartell helyzete megszilárdult. Informátorunk kijelentette egyúttal, hogy a cukor árának leállításáról terjesztett hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Felhívás forgalmi és luxusadó ügyben. A forgalmi és luxusadó kivetési alapján szolgáló középérték táblázat a törvény értelmében minden negyedéven felülvizsgálható. Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben beállott általános olcsóbbodás következtében ezen táblázatban feltüntetett árak már nem felelnek meg a forgalmi adó alapjául szolgáló hivatalos áraknak, a kolozsvári Kamara ezúton is felhívja az érdekelteket importőröket, exportőröket és iparvállalatokat, hogy javaslataikat legkésőbb folyó hó március 18-ig a kolozsvári Kamarához beküldeni szíveskedjenek.

Színház—Művészet

A világsajtó Szigeti Józsefről

Ime néhány szemelvény a világsajtó kritikáiból, amelyek Szigeti József hangversenyét kísérték:

„Magyarország legnagyobb hegedűse” — írta Tóth Árpád a Pesti Napló 1928. március 22-i számában.

„Kivételes jelenség korunk művészi között. Ritka esemény” — írja Schrenk a Deutsche Allgem. Zeitungban.

„Semmiiben sem áll Casals művészete mögött” — Vossische Zeitung.

„Egészen nagy hegedűs. A legritkább élmény” — Neue Berliner Zeitung.

„A világ egyik legjelentősebb művésze” — Der Tag.

„Száz év óta mindig ajándékoz a világnak a magyarság egy nagy hegedűst. A Paganini legyőző Ernst volt a kezdet, azután jött Joachim és Reményi. Vecsey folytatta a sort és most a világszínpadon ott áll Szigeti József, egészen elől, a legnagyobb reflektor fényugarában.” — Vészi József a Pester Lloydban.

A gyenge nem

— Paul Bourdet vigjátékának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

Aki pedig kételkedik benne, hogy az élet örök változás és örök fejlődés, az nézze meg ezt a szellemes és mély szatíra-ju vigjátékot. Ez a vigjáték tudniillik azt igazolja, hogy az idők forrongó, mondhatnánk: forradalmi változásában — a „gyenge nem”-ről szóló felfogás is alaposan átértékelődött. Annnyira átértékelődött, hogy ma már „gyenge nem” alatt nem a nőket értjük, hanem a férfiakat.

Bourdet vigjátékának művészi értékén kívüli az a legfőbb értéke, hogy a kor egy érdekes változását rögzíti. Három évtizeddel ezelőtt még kizárólag leányait vittek a házasság és szerelem vásárára az ambiciózus mamák, hogy egy megfelelő „jó parthie” nyakába varrják. Ma azonban a nőfőléleg és a gazdasági krízis világában a „gyenge nem” szerepét az ugyan-csak szerelmi árucikké átváltozott új férfi-típus vette át: a makrók, alfonzók és gazdag lányzók szerelmi éhségét csillapító hivatásos férjfelkötők típusa. Ma ezek ágálnak a nagyvilág tőzsdéi színterén, ma ezek azok, akik élő cáfolatai annak a weingeri állításnak, hogy csak a nő képes arra, miszerint nemiségét vásárra vigye, illetőleg erre egzisztenciáját alapítsa.

Bourdet vigjátéka alaposan leszedi a keresztvizezt erről a hiedelemről. Vigjátékának főhősei csupa férfi-kitartottak, azt is mondhatnánk: férfi-kurtizánok, akik házasságon kívül és házasságon belül hivatás-szerűen foglalkoznak azzal, hogy a boldogságot, főleg fizikai értelemben, — nagyban és kicsiben kimérve — házhöz szállítsák.

A kedves és ambiciózus mama immár nem „jó” leányának örül többé, aki megfelelő parthie révén aranyozza be valamelyik ujjgazdag parvenü pénzével a lerom-

lott családi presztizst, hanem a „jó” fiu engedelmségére bázisoz, aki szerelmi előleget nyújt és két évre biztosítja a szerelmi ellenszolgáltatást — persze megfelelő apanázs ellenében — a dollármilliárdos leányzónak.

A régi iskola darabjaiban mindig a női erényt ostromolták és a női erény volt az, mely legtöbbször — bár be nem vallott örömmel — elbukott. Ebben a darabban — s ez a kor jellegzetessége! — állandóan a férfierény és a férfiertatlanság (?) körül veszelődik és áldozza fel magát a női szenvedélyének oltárán. És mint ez a darab milliójéhez illik: az intrikus nemtő és „elefánt” szerepét mindvégig egy derék, jovialis — főpincér játssza!

Kitűnő korpék és kacagató szatíra a „Gyöngye nem”, főleg azok számára, akik a Ma álarca alatt meglátják a torz lényegét.

Az előadás, kisebb zökkenőktől eltekintve, élvezetes volt. A mama szerepében Poór Lili a típus lelki és szellemi habitusát elevenítette meg az ő megszokott, érett művészetével. Tóth Elek főpincére ennek a nagy színésznek egyik legpompásabb alakítása volt. Csodálatraméltó ennek a színészembernek mély és széles művészi skálája. Földényi László kisebb szerepében is excellens volt. Nagyon élvezetes, találó alakítást nyújtott ezuttal Balázs Samu, aki egyre igéretteljesebben fejlődik. Bárdi Teréz, most, hogy jelentősebb szerephez jutott: bebizonyította, hogy tud csábítón asszonyi és eredetien humoros is lenni. Komár Juliska bája, finom, deccens, virgonc lénye kis szerepében is megtette vonzó hatását. Forgács Sándor, Szentgyörgyi Mária, Benes Ilona, Lantos Béla, Nemes Mancsi szintén hozzájárultak a sikerhez. Az a véleményünk, hogy ez a darab megérdemelné, hogy — mint a mai szerelmi élet görbétükre — hosszabb ideig műsoron maradjon.

(s. I.)

Román Opera műsora

Szerda, március 11-én: Tosca. P. Stefănescu-Goangă baritonista vendégfellépésével.

Péntek, március 13-án: Parasztszünet; Bajazzók. P. Stefănescu-Goange baritonista vendégfellépésével.

Vasárnap, március 15-én (d. u.): Mignon. Hétfő, március 16-án: Hoffmann meséi. (Olcsó helyárakkal.)

Szerda, március 18-án: Al. Stradella. (Opera-premier.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Eredeti erdélyi operettbemutató. Péntek este lesz a bemutatója Szabados Árpád és Schreiber Alajos leguabb operettjének, az Utolsó farsangnak. Schreiber Alajos a temesvári, brassói, marosvásárhelyi színházakban mint karmester működött a Csókhercegnő című operettjét az összes magyarországi, csehszlovákiai és romániai színházak nagy sikerrel játszották. A librettista, Szabados Árpád, szintén erdélyi ember, jelenleg az aradi színház rendezője. A szegedi színház decemberben mutatta be nagy sikerrel az Asszony és a bolondok című darabját, a Nemzeti Színház pedig áprilisban adja elő Zsoldos c. színművét. Mindkét szerző jelen lesz a bemutatóon, amelyet Schreiber Alajos fog dirigálni. A főszerepeket Kondor, Kertész, Miklóssy, Nádor, Tompa, Selmeczy, Leóvey alakítják, a rendezés munkáját Ihász Aladár, a zenei betanítást pedig Stefanidesz József végzi.

Halványsárga rózsza. Az Utolsó farsang előkészületei miatt az igazgatóság jövő hétre halasztotta a Tul a nagy Krivánon reprizét. Most csütörtökön a Halványsárga rózsza című gyönyörű operett-ujdonságot adják, a főszerepekben Kondorral, Kertésszel, Nádorral, Tompával, Ihásszal s az előadást nagyon olcsó mozhelyárakkal tartják meg.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA

Szerda 9: A gyenge nem. (Ujdonság, harmadszor. 34. B. bérlet. Ssz. 212.) Csütörtök este 9: Halványsárga rózsza. (Operett-ujdonság, Kondor, Kertész, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével, 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozhelyárakkal.)

Péntek 9: Utolsó farsang. (Eredeti operettbemutató, Kondor, Kertész, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével. 31. Premiérbérlet.) Ssz. 214.

Szombaton 9: Utolsó farsang. (Operett-ujdonság másodsor. 35. A. bérlet. Ssz. 215.)

Vasárnap 9: Utolsó farsang. (Operett-ujdonság harmadszor. 35. B. bérlet. Ssz. 216.)

Hétfő 9: Szigeti József, a világhírű magyar hegedűművész egyetlen hangversenye. Felemelt helyárak. Ssz. 217.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MÜSORA

Samy Cohen nászuton. A Magyar Színház-mozgó ma kezdi vetíteni Samy Cohenek, a világhírű amerikai komikusnak legújabb filmjét, amelynek sokat ígérő címe: Samy Cohen nászuton. Az új darab egyike a legmulatságosabb, legvidámabb filmeknek, amelyek a Fox-gyár műhelyéből kikerültek. A Samy Cohen filmmel együtt kerül színre a Volga lánya című gyönyörű film, amely annak idején a bemutatóon oly grandiózus sikert aratott.

RADIO MÜSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szerda, március 11.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Időjelzés, 12.50: Grammfón. 17: Hírek. — 17.15: Rádiózenekar bécsi operettekből. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. — 19.30: Francia lecke. 20: Fuvolahangv. 20.30: Felolvasás. 20.45: Zongora. 21.15: Hegedű. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. — 3.30: Morse tanfolyam. 4: „Rádiófeleletek háztartási kérdésekre”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Péczy József novellái. 5.30: A Budapesti Koncert Szalózenekar hangversenye. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Harsányi Zsolt előadása. 7.30: Hangverseny a Wien-i Zeneakadémia nagyterméből. Előadásra kerül Josef Haydn „Az évszakok” oratóriuma. 9.45: Ninon Vallin, a párizsi opera művésznőjének ária- és dalestei a Vígadó

nagyterméből. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Berkes Béla és cigányzenekarának hangversenye. Belgrád. 17: Harmonika. 17.30: Rádiózenekar. 22: Prága.

Bécs. 19.30: Haydn: Oratórium. Berlin. 22.15: Könyvű zene. Breslau. 22.40: Grammfónkabaré. Lipcse. 19.30: Táncczene. Varsó. 20.30: Dán-est. Poznan. 20.30: Katonazenekar, szoprán és zongoraszóval.

Kattowic. 20.30: Hangverseny. Milánó. 21.15: Szimfonikus hangv. Róma. 20.45: Opera.

Prága. 20: Filharmónikus hangverseny. Szláv zene.

Pozsony. 17.50: Dalest.

Osló. 20: Dán zene.

Stockholm. 21.40: Régi tánczene.

Toulouse. 23: Műdalok. 24: Argentínai zene. Tangó dalok. — 24.30: Katonazene. Jazz.

Csütörtök, március 12.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Időjelzés. 12.50: Grammfón. 16: Zenekar. — 17: Felolvasás. 17.15: Vidám negyedóra. 17.30: Zenekar. 18: Rádiógyetem. — 19: Dalest. 19.30: Angol lecke. 20: Szimfonikus hangv. Corelli: II. nagyhangverseny zongorára, Mozart: Esz-dur szimfónia. Mozart: Hegedű- és zenekari verseny. Mascagni: Racliff álma, Rossini: Tell nyitánya, 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny Puccini: Bohémélet, Verdi: Rigoletto, Leoncavallo: Bajazzók, Delibes: Copélia, Puccini: Tosca imája, Jessel: Az álomkatonák diszszemléje, Tosti: Addio, Laconbe: Tavasz szerenád, Ej uchnyem, Abraham, Viktória, Dostal: Hallgassátok, Barajas: Queja Pampera, Snyder: Wit Guitier, Borchet: Amit mindenki ismer, Stolz: Vége a dalnak, Greer: Flaperter, Berkins: Lady Luck, Schertzing: A gránátosok indulója. 9.30: Hírek. 12.05: Szalózenekari hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 5.10: A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata. 5.45: Hangverseny. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.20: Felolvasás. 7.50: Dickens: Dorrit kisasszony c. színmű. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Cigányzene. 11: Katonazene.

Bécs. 19.30: Dalest. Smetana, Dvorak, Foerster, Novák művei. 21.05: Bécsi keringők.

Berlin. 21.10: Dvorak, Bordin művei.

Breslau. 21.10: Dvorak: Esz-dur vonós-negyese.

Hamburg. 20: Orosz népdalok.

Lipcse. 19.30: Nicolai: A windsori vig-nők.

Varsó. 19.25: Grammfón.

Kattowic. 22.15: Hangverseny. — 23: Operett.

Poznan. 20.30: Alt, hegedű és zongoraszó.

Milánó. 20.30: Vegyes zene. — 20.50: Opera.

Róma. 21.05: Ének és zenekari hangverseny.

Prága. 22.20: Mozizene.

Pozsony. 17.50: Rádiózenekar. Mozart: Varázsfuvola, Mozart: G-dur hegedűverseny, Mendelssohn: Hebridaik, Mendelssohn: Nászinduló, 18.40: Dalest.

Osló. 20.30: Brácsahangv. 21: Arenszkij D-mock trió.

Stockholm. 21.40: Perzsa-est. Előadás, zene, szavaltat.

Toulouse. 22.30: Operaáriák. — 22.45: Bécsi zene. 23: Műdalok. 23.15: Cselló. — 23.30: Argentínai zenekar. 23.40: Dalok. 24: Harmonika. Spanyol dalok. — 24.30: Táncczene.

Apro hirdetések

26 éves izraelita fiatalember, vidéki kereskedő, házasság céljából levelezne intelligens izraelita urileánnyal. Hozományval rendelkező 18—22 éves leányok teljes című leveleit „Diszkréció becsületessé” jelzőre a kiadóhivatalba kérek.

Intelligens zsidó fiatalember lakást kap hat. Cim a kiadóban.

Kóser juhsajtot vesz minden mennyiségben Schwartz vegetárius étterem Cluj, Regele Ferdinand 10.

Butorozott szoba, fürdőszoba, zongora használatlalt esetleg teljes ellátással kiadó. Eötvös ucca 6., emelet jobbra.

XIV. EVF. *
Cluj—Kolozs
március 12 C
5691 EV A

Uj Kelet az egy-
és bányági szidó
naplappj
Dikékné utánnyom
terrás megjelenésé
meg
Kéiratokat nem k
megörösükre nem

Goga Oct két a

Goga Octavian, a mazott belügyminiszter adott a zsidó kérdésről ügynökségnek. Ha valóságos egy személyben hét, hogy két teljes nye van ugyanarról először mint politikus ujságíróval és rideg, gon, széles szónoki g ben fejtette ki a m ményét a romániai állampolgársági jog (dők) problémájáról. Szólv teoretikus fejte nyege körülbelül az nia nem menedék hely számára. Minthogy p volt szó, csak természet belügyminiszter eny beszélt a kérdésnek. hontalanokról beszélt ama bizonyos keleti dolunk, hanem többny dőkre, akik sem kele ról nem jöttek-menté lettek, élnek, fizetnek kodnak és mégsem áll valamelyik fórumnál fúsnak egyszerűen kit Goga Octavian meg könnyedén tette tul r latlanul és jogtalanul zsidók tízezres töm némi finom célzattal jöttmentekről beszél.

Im így beszélt Gog volt belügyminiszter. lott Goga Octavian a dalmár, amikor a zsidó rich Heinérol, a hetv halott nagy zsidó po román költőt. A költ pillanatok alatt megs minden politikai szen szebb szavaiból font zsidó lantos emlékére

Nem azon csodálko Octaviannak, a politik lémenye, mint Goga költőnek. Csak épt minden meglepetés ne tervjuban éppen be kent, az az, hogy G a politikusnak is ke van. Egyik magánhas pedig a néppárt vélem borítására. Mert m Octavian a romániai tika orientálódásról jujában? Rosszalólag fejét a zsidó nemzeti kisebbségi politika f esolta, hogy a zsidók a román politikai k kezzenek azon, hogy a verükké válják. Öv ször is kijelentette, a saját nevében besze ily gondolkodik a Averescu tábornok és talos vezetősége is. Sz körülményt jól aláhú gyon is tudjuk, hogy nyak, mint magáner egyenest ellenkező a v niai zsidó kérdésről. M bork helytartója, m ciora csábítja a zsidó olyan régen nem talál vakat az asszimilác lékének teljes hevével